

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА  
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної  
роботи

Майя НІКОЛАЄВА



2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Фінанси публічного сектору у національних економіках  
(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 29 Міжнародні відносини

Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини  
(код і назва спеціальності (тей))

Спеціалізація: (за наявності) немає

Освітньо-професійна програма: Міжнародні економічні відносини  
(назва ОПП/ОНП)

Робоча програма навчальної дисципліни «Фінанси публічного сектору у національних економіках». – Одеса: ОНУ, 2022.

Розробники: Ніколаєв Ю.О., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від “26” серпня 2022р.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)

Погоджено із гарантом ОПП \_\_\_\_\_ (Наталя МАСЛІЙ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) Факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “30” \_\_\_\_\_ 2022 р.

Голова НМК \_\_\_\_\_ (Олег ХОРОШИЛОВ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від “28” серпня 2023р.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № \_\_\_ від “\_\_\_” \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

Завідувач кафедри \_\_\_\_\_ (Сергій ЯКУБОВСЬКИЙ)

## 1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>Очна форма навчання</i>	<i>Заочнна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3  годин – 90  змістових модулів – 3	Галузь знань: 29 – Міжнародні відносини  Спеціальність: 292 – Міжнародні економічні відносини  Спеціалізації: -  _____ (назва)  Рівень вищої освіти: <u>Перший (бакалаврський)</u>	<i>Обов'язкова</i>	
		<b><i>Рік підготовки:</i></b>	
		1-й	1-й
		<b><i>Семестр</i></b>	
		2-й	2-й
		<b><i>Лекції</i></b>	
		18 год.	4 год.
		<b><i>Практичні, семінарські</i></b>	
		18 год.	2 год.
		<b><i>Лабораторні</i></b>	
		не передбачено	не передбачено
		<b><i>Самостійна робота</i></b>	
		54 год.	84 год.
		Форма підсумкового контролю: <b><i>Іспит</i></b>	

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета** - оволодіння студентами теоретичними знаннями та набуття ними практичних навичок з використання методів та інструментарію управління фінансами публічного сектору для ефективного фінансового забезпечення й функціонування державних і місцевих органів влади та організацій (підприємств, установ), а також їхньої взаємодії із приватним сектором, з метою забезпечення виконання своїх функцій.

### **Завдання дисципліни:**

-оволодіння теоретичними та організаційними основами функціонування публічних фінансів як елементу фінансової системи економічного розвитку держави, а також ключових відмінностей публічних, державних та приватних фінансів;

-вивчення фінансового законодавства та нормативних актів, що регулюють функціонування публічних фінансів на міжнародному і національному рівнях;

-вивчення основ формування фінансової політики держави та органів місцевого самоврядування з урахуванням ключових факторів трансформації сфери оподаткування, розподілу бюджетних видатків, особливостей економічної діяльності на державному та місцевому рівнях тощо;

-засвоєння методики визначення платоспроможності, транспарентності та стійкості публічних фінансів, набуття навичок по застосуванню процедур надання фінансового вирівнювання та використання фінансово-кредитних інструментів публічних фінансів з метою наповнення централізованих фондів фінансових ресурсів;

-набуття необхідних знань щодо сучасного інформаційного забезпечення управління публічними фінансами з урахуванням основ електронного урядування та електронної демократії з метою забезпечення контролю за використанням фінансів публічного сектору;

-набуття практичних навичок з організації та планування публічних доходів та видатків; виконання комплексу процедур з аналізу та моніторингу ключових позицій країни на міжнародному та світовому рівні;

-набуття необхідних знань та практичних навичок щодо використання результатів моніторингу фінансів публічного сектору у процесі прийняття управлінських рішень державними і місцевими органами влади та організаціями (підприємствами, установами), а також організації їхньої взаємодії із приватним сектором.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК):

ЗК 03. Здатність навчатися та бути сучасно навченим.

ЗК 08. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

б) спеціальних (фахових) (СК):

СК07. Здатність аналізувати теорії та механізми реалізації міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

СК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної

діяльності України.

СК16. Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.

ПРН 7. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування

ПРН 14. Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

**знати:** основні принципи, технології, форми, методи, механізми та процедури планування; теоретичні засади публічних фінансів, інструментарій системного аналізу показників державного бюджету; готувати потрібну для прийняття управлінського рішення інформацію; показники економічного та соціального розвитку на рівні території, галузі та відповідних господарських структур; адміністрування процесу реалізації демократичного врядування на загальнодержавному, територіальному і галузевому рівнях управління;

**вміти:** організувати діяльність органів фінансового забезпечення на державному та місцевому рівнях; готувати програмні документи (стратегії, програми, концепції) виходячи із оцінки ресурсного забезпечення; розробляти прогнози можливих наслідків порушення макроекономічної рівноваги та їх впливу на поведінку економічних суб'єктів на основі аналізу макроекономічних показників; організовувати своєчасне виконання зобов'язань перед державним бюджетом, виходячи з чинного законодавства, використовуючи механізми співпраці з банками, страховими компаніями та іншими кредитно-фінансовими установами.

### 3.Зміст навчальної дисципліни

#### Змістовний модуль 1. Економічна сутність фінансів публічного сектору та нормативно-правова база їх функціонування

##### Тема 1. Роль держави та її функції в економічному розвитку. Природа публічних фінансів. Публічні фінанси як елемент фінансової системи

Визначення необхідності державного регулювання економіки у сучасних умовах. Типи регулювання економічних систем. Мета державного регулювання економіки. Класичні цілі державного регулювання економі-

ки. Регулювання розвитку господарських систем. Мета державного втручання в економіку. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання економіки. Погляди представників класичної та неокласичної шкіл економічної теорії на функції держави. Основні форми державного регулювання. Принципи та методи (правові, адміністративні, економічні) державного регулювання економіки.

Генезис терміну «публічні фінанси». Історичні та економічні передумови виникнення публічних фінансів. Економічна природа та сутність публічних фінансів. Елементи об'єктивного та суб'єктивного змісту публічних фінансів. Аспекти сутності та змісту публічних фінансів. Ознаки публічних фінансів. Класифікація публічних фінансів. Функції публічних фінансів.

Концепції розуміння фінансової системи. Принципи побудови публічної фінансової системи. Специфічні риси публічної фінансової системи. Основні структурні елементи фінансової системи України. Основні ланки сучасної системи публічних фінансів України. Ознаки публічних фондів коштів. Класифікація публічних фондів коштів. Централізовані і децентралізовані фонди. Фонди соціального страхування.

## **Тема 2. Ключові відмінності публічних, державних та приватних фінансів. Нормативно-правова база функціонування публічних фінансів**

Публічний інтерес та його характеристика. Публічність як передумова публічного інтересу. Види публічного інтересу. Види державного інтересу. Приватний інтерес як складова публічного інтересу. Риси державних фінансів. Відмінності між публічними, державними і приватними фінансами.

Фінансове право та його характеристика. Методи фінансового права. Об'єкти і суб'єкти фінансових правовідносин. Особливості фінансових правовідносин. Рівні джерел фінансового права. Класифікація джерел права. Конституція України як основне джерело фінансового права. Нормативно-правові акти з публічних фінансових відносин.

## **Тема 3. Державна фінансова політика та механізм її реалізації**

Фінансова політика як складова частина економічної політики держави. Зміст та завдання фінансової політики. Складові фінансової політики.

Принципи фінансової політики. Типи фінансової політики. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Поняття та структура фінансового механізму. Функції фінансового механізму.

## **Змістовний модуль 2. Публічні фінанси органів місцевого самоврядування та фонди задоволення суспільних потреб**

### **Тема 4. Державні публічні доходи та видатки. Місцеві фінанси у**

## **складі фінансової системи України**

Публічні доходи та їх ознаки. Класифікація публічних доходів. Методи мобілізації доходів публічної сфери. Обов'язкові платежі як складова публічних доходів. Сутність, призначення та ознаки публічних видатків. Аспекти публічних видатків. Класифікація публічних видатків. Зв'язок функцій держави та публічних видатків. Структура кодування програмної класифікації видатків державного бюджету. Розпорядники видатків публічного сектору.

Сутність, значення та особливості місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Структурні елементи системи місцевих фінансів. Основні призначення місцевих фінансів. Поняття категорії місцевих бюджетів. Особливості місцевих бюджетів, як категорії фінансових відносин. Склад фінансових ресурсів місцевого самоврядування. Видатки та доходи місцевих органів влади. Склад та джерела доходів місцевих бюджетів. Сутність та складові системи місцевих бюджетів. Реформа міжбюджетних відносин.

## **Тема 5. Публічні фінанси у міжбюджетних відносинах. Бюджетна децентралізація. Фінансове вирівнювання**

Мета міжбюджетних відносин. Об'єкти і суб'єкти міжбюджетних відносин. Основні моделі регулювання міжбюджетних відносин. Принципи організації міжбюджетних відносин. Форми міжбюджетних відносин. Підходи до бюджетного регулювання. Відмінність нової моделі офіційних трансфертів. Способи фінансового вирівнювання. Перспективи розвитку міжбюджетних відносин.

Сутність та мета децентралізації. Нормативно-правові акти реформи місцевого самоврядування. Форми децентралізації. Завдання та головні принципи децентралізації. Мета реформи місцевого самоврядування в Україні. Основні цілі децентралізації в Україні. Переваги та недоліки децентралізації.

Сутність, значення та принципи фінансового вирівнювання. Форми фінансового вирівнювання. Види та функції міжбюджетних трансфертів. Поняття, особливість та види дотацій вирівнювання. Кошик доходів. Види субвенції та їх значення. Принципи надання субвенцій. Субвенції місцевим бюджетам та з місцевих бюджетів. Кошти, що передаються до державного бюджету та місцевих бюджетів з інших місцевих бюджетів.

## **Тема 6. Фонди цільових фінансових ресурсів на задоволення суспільних інтересів**

Сутність та необхідність цільових фондів. Класифікація фондів фінансових ресурсів. Характерні ознаки державних фондів. Сутність бюджетних цільових фондів. Фонд соціального захисту інвалідів. Сутність та напрями діяльності інноваційного фонду. Фонд охорони навколишнього природного середовища. Сутність позабюджетних фондів соціального

страхування. Пенсійний фонд України та джерела його формування. Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття. Фонд соціального страхування України, його мета.

### **Змістовний модуль 3. Фінансовий менеджмент, інформаційне забезпечення та контроль публічних фінансів**

#### **Тема 7. Фінансово-кредитні інструменти публічних фінансів**

Поняття та сутність державного кредиту. Необхідність державного кредиту. Функції кредиту. Види та форми кредиту. Відмінності державного кредиту від комерційного та банківського. Сутність та класифікація державного боргу. Вплив державного боргу на економіку. Методи управління державним боргом. Поняття обслуговування та погашення державного боргу. Вартість та коефіцієнт обслуговування боргу. Джерела погашення.

#### **Тема 8. Платоспроможність, транспарентність і стійкість публічних фінансів. Фінансовий менеджмент та контроль публічних фінансів**

Ризики публічних фінансів. Бюджетні ризики. Напрями оцінювання фіскальної політики. Критерії вибору фіскальних індикаторів. Індикатори оцінки постійної фіскальної політики. Ключові принципи транспарентності бюджетної інформації. Концептуальна засади забезпечення бюджетної транспарентності. Рекомендації МВФ і ОЕСР щодо підготовки бюджетних звітів зменшення ризиків для публічних фінансів.

Поняття і мета фінансового менеджменту публічних фінансів. Об'єкт, суб'єкти і предмет фінансового менеджменту публічних фінансів. Функції фінансового менеджменту у публічній сфері. Класифікація нормативно-правових інструментів управління публічними фінансами. Мета і складові елементи державних стратегій. Державні стратегії у сфері публічних фінансів. Проблеми в управлінні публічними фінансами та їх причини. Модель «належного управління публічними фінансами». Напрями підвищення ефективності управління публічними фінансами.

Поняття державного та публічного фінансового контролю. Об'єкт та предмет публічного фінансового контролю. Завдання публічного контролю. Класифікація публічного фінансового контролю. Відомчий фінансовий контроль. Система органів публічного фінансового контролю. Правова база публічного фінансового контролю.

#### **Тема 9. Сучасне інформаційне забезпечення управління публічними фінансами**

Значення інформаційного забезпечення в управлінні публічними фінансами. Особливості інформації. Система інформаційного забезпечення управління публічними фінансами. Завдання інформаційного забезпечення. Об'єкти інформаційних відносин. Мета синхронізації інфор-



мації. Поняття електронного урядування та електронної демократії. Послуги сервісу Дія. Сутність та мета порталу Prozzogo.

#### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього го	у тому числі				Усього го	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
<b>Змістовий модуль 1. Економічна сутність фінансів публічного сектору та нормативно-правова база їх функціонування.</b>										
Тема 1. Роль держави та її функції в економічному розвитку. Природа публічних фінансів. Публічні фінанси як елемент фінансової системи.	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 2. Ключові відмінності публічних, державних та приватних фінансів. Нормативно-правова база функціонування публічних фінансів.	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 3. Державна фінансова політика та механізм її реалізації. Контрольна робота за ЗМ 1.	10	2	2	0	6	10	0	0	0	10
Разом за змістовим модулем 1	30	6	6	0	18	30	2	0	0	28
<b>Змістовий модуль 2. Публічні фінанси органів місцевого самоврядування та фонди задоволення суспільних потреб.</b>										
Тема 4. Державні публічні доходи та	10	2	2	0	6	10	0	1	0	9

видатки. Місцеві фінанси у складі фінансової системи України.										
Тема 5. Публічні фінанси у міжбюджетних відносинах. Бюджетна децентралізація. Фінансове вирівнювання.	10	2	2	0	6	10	0	1	0	9
Тема 6. Фонди цільових фінансових ресурсів на задоволення суспільних інтересів. Контрольна робота за ЗМ 2.	10	2	2	0	6	10	0	0	0	10
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6	0	18	30	0	2	0	28
<b>Змістовий модуль 3. Фінансовий менеджмент, інформаційне забезпечення та контроль публічних фінансів.</b>										
Тема 7. Фінансово-кредитні інструменти публічних фінансів.	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 8. Платоспроможність, прозорість і стійкість публічних фінансів. Фінансовий менеджмент та контроль публічних фінансів.	10	2	2	0	6	10	1	0	0	9
Тема 9. Сучасне інформаційне забезпечення управління публічними фінансами.	10	2	2	0	6	10	0	0	0	10

Контрольна робота за ЗМ 3.										
Разом за змістовим модулем 3	30	6	6	0	18	30	2	0	0	28
<b>Усього годин</b>	90	18	18	0	54	90	4	2	0	84

**5. Теми семінарських занять  
Семінарські заняття не передбачені.**

**6. Теми практичних занять**

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Роль держави та її функції в економічному розвитку. Природа публічних фінансів. Публічні фінанси як елемент фінансової системи. Розв'язання практичного завдання за темою.	2
2	Ключові відмінності публічних, державних та приватних фінансів. Нормативно-правова база функціонування публічних фінансів. Розв'язання практичного завдання за темою.	2
3	Державна фінансова політика та механізм її реалізації. Розв'язання практичного завдання за темою. Контрольна робота за ЗМ 1.	2
4	Державні публічні доходи та видатки. Місцеві фінанси у складі фінансової системи України. Розв'язання практичного завдання за темою.	2
5	Публічні фінанси у міжбюджетних відносинах. Бюджетна децентралізація. Фінансове вирівнювання. Розв'язання практичного завдання за темою.	2
6	Фонди цільових фінансових ресурсів на задоволення суспільних інтересів. Розв'язання практичного завдання за темою. Контрольна робота за ЗМ 2.	2
7	Фінансово-кредитні інструменти публічних фінансів. Розв'язання практичного завдання за темою.	2
8	Платоспроможність, транспарентність і стійкість публічних фінансів. Фінансовий менеджмент та контроль публічних	2

	фінансів. Розв'язання практичного завдання за темою.	
9	Сучасне інформаційне забезпечення управління публічними фінансами. Розв'язання практичного завдання за темою. Контрольна робота за ЗМ 3.	2
	Разом	18

**7.Теми лабораторних занять  
Лабораторні заняття не передбачені.**

**8.Самостійна робота**

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Роль держави та її функції в економічному розвитку. Природа публічних фінансів. Публічні фінанси як елемент фінансової системи. / Підготовка до практичного заняття.	6
2	Ключові відмінності публічних, державних та приватних фінансів. Нормативно-правова база функціонування публічних фінансів. / Написання і захист реферату. Вимоги до реферату: використання мінімум 10 джерел; обсяг – не менше 15 сторінок основного тексту; відсутність плагіату; захист під час консультацій викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6
3	Державна фінансова політика та механізм її реалізації. / Написання есе. Вимоги до есе: повна самостійність в роботі; повна відсутність будь-яких запозичень; надсилання есе на офіційну електронну скриньку викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6
4	Державні публічні доходи та видатки. Місцеві фінанси у складі фінансової системи України. / Підготовка до практичного заняття.	6
5	Публічні фінанси у міжбюджетних відносинах. Бюджетна децентралізація. Фінансове вирівнювання. / Написання і захист реферату. Вимоги до реферату: використання мінімум 10 джерел; обсяг – не менше 15 сторінок основного тексту; відсутність плагіату; захист під час консультацій викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6
6	Фонди цільових фінансових ресурсів на задоволення суспільних інтересів. / Написання есе. Вимоги до есе: повна самостійність в роботі; повна відсутність будь-яких запозичень; надсилання есе на офіційну електронну скриньку викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6
7	Фінансово-кредитні інструменти публічних фінансів. / Підготовка до практичного заняття.	6

8	Платоспроможність, прозорість і стійкість публічних фінансів. Фінансовий менеджмент та контроль публічних фінансів. / Написання і захист реферату. Вимоги до реферату: використання мінімум 10 джерел; обсяг – не менше 15 сторінок основного тексту; відсутність плагіату; захист під час консультацій викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6
9	Сучасне інформаційне забезпечення управління публічними фінансами. / Написання есе. Вимоги до есе: повна самостійність в роботі; повна відсутність будь-яких запозичень; надсилання есе на офіційну електронну скриньку викладача; оцінка за 100-бальною системою.	6
	Разом	54

### 9.Методи навчання

У процесі проведення лекційних, практичних та інших видів навчальних занять будуть використані наступні методи навчання:

а) Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, інструктаж, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій, ситуаційне навчання;

б) Наочні: ілюстрація (у тому числі мультимедійні презентації), демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень;

в) Практичні: вправи; тренувальні вправи; творчі вправи; розв'язання розрахункових задач; виконання дослідів; ділові ігри; рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (реферати, есе).

### 10.Форми контролю і методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Для поточного контролю (за кожною темою курсу окремо) будуть використані наступні методи оцінювання: поточне оцінювання усних відповідей і письмових завдань, а також завдань, що виносяться на самостійне опрацювання.

Для періодичного контролю (за кожним змістовним модулем) будуть використані наступні методи оцінювання: усне опитування, контрольна письмова робота, оцінювання виконання індивідуальних завдань, оцінювання розв'язання розрахункових задач, захист результатів практичних робіт, оцінювання доповідей, бланкове тестування, оцінювання есе, оцінювання отриманих практичних навичок.

Для підсумкового контролю (іспиту з навчальної дисципліни в цілому) будуть використані наступні методи оцінювання: письмовий опит, тестування.

Критерії оцінювання результатів навчання - це ознака, на основі якої проводиться оцінювання цих результатів і яка є мірою оцінки. Критерії оцінювання визначаються за допомогою якісних показників та ознак, що демонструють рівень сформованості навчальних досягнень студентів і

трансформуються в оцінку згідно затвердженої шкали. Результати академічної успішності студентів виставляються у вигляді оцінки за національною шкалою, 100-бальною та шкалою ЄКТС. У таблиці нижче наведено конкретні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни “Фінанси публічного сектору у національних економіках”.

### **КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ “ФІНАНСИ ПУБЛІЧНОГО СЕКТОРУ У НАЦІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІКАХ”**

Оцінка за національною шкалою	Теоретична підготовка	Практична підготовка
	Здобувач освіти	
Відмінно	у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу; робить самостійні висновки, виявляє причинно-наслідкові зв’язки; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань. Здобувач здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв’язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.	глибоко та всебічно розкриває сутність практичних/розрахункових завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов’язкову та додаткову літературу; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує творчі завдання та ініціює нові шляхи їх виконання; вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу; проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Добре	достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов’язкову літературу; при представленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, застосовує знання для розв’язання	правильно вирішив більшість розрахункових /тестових завдань за зразком; має стійкі навички виконання завдання.

	стандартних ситуацій; самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.	
Задовільно	володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу; має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.	може використовувати знання в стандартних ситуаціях, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Правильно вирішив половину розрахункових/тестових завдань. Здобувач має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого, під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.
Незадовільно з можливістю повторного складання	володіє навчальним матеріалом поверхово й фрагментарно (без аргументації та обґрунтування); безсистемно виокремлює випадкові ознаки вивченого; не вміє робити найпростіші операції аналізу і синтезу, робити узагальнення, висновки; під час відповіді допускаються суттєві помилки.	недостатньо розкриває сутність практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив окремі розрахункові/тестові завдання за допомогою викладача, відсутні сформовані уміння та навички.
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

## ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Види навчальної роботи	Максимана кількість балів за заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
<b>Змістовний модуль 1</b>			
Поточний контроль на лекціях	2	3	6
Поточний контроль під час практичних занять	2	3	6
Поточний контроль самостійної роботи	2	3	6
Контрольна робота за змістовим модулем	7	1	7
<b>Усього за змістовим модулем 1</b>	x	x	25
<b>Змістовний модуль 2</b>			
Поточний контроль на лекціях	2	3	6
Поточний контроль під час практичних занять	2	3	6
Поточний контроль самостійної роботи	2	3	6
Контрольна робота за змістовим модулем	7	1	7
<b>Усього за змістовим модулем 2</b>	x	x	25
<b>Змістовний модуль 3</b>			
Поточний контроль на лекціях	2	3	6
Поточний контроль під час практичних занять	2	3	6
Поточний контроль самостійної роботи	2	3	6
Контрольна робота за змістовим модулем	7	1	7
<b>Усього за змістовим модулем 3</b>	x	x	25
<b>Підсумковий контроль (іспит)</b>	25	1	25
<b>Підсумкова кількість балів</b>	x	x	100



## 11. Питання для підсумкового контролю

1. Обґрунтуйте необхідність державного регулювання економіки. Охарактеризуйте економічні функції держави в умовах ринкової економіки.

2. Розкрийте сутність принципів та методів державного регулювання економіки. Визначте передумови виникнення публічних фінансів.

3. Поясніть зміст поняття публічних фінансів та їх ознаки. Охарактеризуйте функції публічних фінансів.

4. Розкрийте сутність поняття фінансової системи та принципів її побудови. Визначте складові публічних фінансів.

5. Поясніть значення публічних фондів як матеріальної основи публічних фінансів. Охарактеризуйте особливості держави як ринкового агенту.

6. Охарактеризуйте публічний інтерес як головну особливість публічних фінансів. Назвіть відмінні риси державних і приватних фінансів.

7. Проведіть порівняльний аналіз публічних, державних та приватних фінансів. Що являє собою організаційна структура фінансової системи?

8. Охарактеризуйте органи системи управління публічними фінансами. Назвіть джерела фінансового права.

9. Визначте та охарактеризуйте ключові нормативно-правові акти щодо публічних фінансових відносин. Які існують рівні джерел фінансового права?

10. Які є об'єкти і суб'єкти фінансових правовідносин?

11. Перерахуйте особливості фінансових правовідносин.

12. Розкрийте зміст категорії фінансова політика. Охарактеризуйте фінансову політику як складову частину економічної політики держави.

13. Визначте зміст та завдання фінансової політики. Перерахуйте основні складові фінансової політики.

14. Назвіть види і типи фінансової політики. Назвіть напрямки реалізації державної фінансової політики.

15. Охарактеризуйте сучасну діяльність Міністерства фінансів у сфері податкової політики та у сфері бухгалтерського обліку і аудиторської діяльності.

16. Розкрийте зміст категорії фінансовий механізм. Перелічіть основні складові фінансового механізму.

17. Розкрийте зміст категорії фіскальна політика. Назвіть завдання та види фіскальної політики. Перелічіть інструменти фіскальної політики та опишіть механізм їх використання.

18. Визначте сутність монетарної політики та її мету. Назвіть інструменти монетарної політики.

19. Охарактеризуйте стабілізаційну політику держави та її особливості. Розкрийте сутність поняття інфляційне таргетування та особли-

вості його застосування.

20. Охарактеризуйте стратегію макропруденційної політики Центрального банку. Визначте сутність поняття «коктейль «ринкове тремтіння»».

21. Визначте призначення й роль бюджету. Охарактеризуйте етапи бюджетного процесу на державному та місцевому рівнях. З'ясуйте повноваження учасників бюджетного процесу.

22. Розкрийте сутність та методи бюджетного планування. Охарактеризуйте склад та структуру бюджетної системи. Охарактеризуйте порядок розгляду закону про Державний бюджет.

23. Розкрийте зміст категорій бюджетна програма, бюджетне асигнування, бюджетне зобов'язання. Охарактеризуйте форми бюджетного фінансування. Охарактеризуйте порядок звітування про виконання бюджету.

24. Охарактеризуйте сучасну діяльність Міністерства фінансів у сфері бюджетної політики. Розкрийте зміст категорії публічні доходи.

25. Назвіть джерела формування публічних доходів. Опишіть структуру державних видатків як частину публічних фінансів.

26. Розкрийте зміст категорії державне споживання. Основні методи мобілізації публічних доходів.

27. Поясніть ідею розподілу податкового навантаження? Охарактеризуйте зв'язок між податковим навантаженням і платоспроможністю?

28. Охарактеризуйте тенденції зміни державних видатків. Назвіть форми державної підтримки підприємств. Які існують ефективні форми і методи державної підтримки підприємств в умовах трансформаційної економіки?

29. Обґрунтуйте сутнісні характеристики фінансів місцевих органів влади. Які особливості фінансового забезпечення функцій місцевого самоврядування?

30. Охарактеризуйте поняття «децентралізація». В чому особливості реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади?

31. Яка законодавча основа бюджетної децентралізації? Охарактеризуйте фіскальну децентралізацію.

32. Охарактеризуйте роль капітальних трансфертів місцевим бюджетів у створенні ефективної системи управління. Які існують підходи до надання трансфертів місцевим бюджетам.

33. Назвіть напрями посилення фінансової спроможності органів місцевого самоврядування. Що є необхідною передумовою забезпечення бюджетної самостійності?

34. Назвіть мету міжбюджетних відносин. Охарактеризуйте об'єкти і суб'єкти міжбюджетних відносин.

35. Розкрийте сутність та особливості основних моделей регулювання міжбюджетних відносин. Визначте принципи організації міжбюджетних відносин.

36. Охарактеризуйте форми міжбюджетних відносин. Назвіть підходи до бюджетного регулювання.

37. Назвіть відмінність нової моделі офіційних трансфертів з 2015 року. Розкрийте сутність терміну «фінансове вирівнювання». Назвіть способи фінансового вирівнювання.

38. Перелічіть основні нормативно-правові акти, пов'язаних із реформуванням міжбюджетних відносин. Обґрунтуйте перспективи розвитку міжбюджетних відносин.

39. Охарактеризуйте поняття фонд фінансових ресурсів цільовою призначення. Перелічіть види державних цільових фондів. Визначте сутність та значення фондів фінансових ресурсів цільовою призначення.

40. Назвіть види міжбюджетних трансфертів та порядок їх надання. Дайте визначення поняттям субвенція, базова дотація, реверсна дотація.

41. Охарактеризуйте основні джерела доходів та видатків Пенсійного фонду. З'ясуйте основні види видатків Фонду соціального страхування. З яких податків (відрахувань) переважно фінансуються програми соціального страхування?

42. Наведіть приклади надання суспільних благ безкоштовно у вигляді занижених цін та на умовах повної оплати. Назвіть тимчасові фонди цільового призначення.

43. Чим зумовлена необхідність державного кредиту? У якому з варіантів фінансування бюджетного дефіциту виникає ефект витіснення? Розкрийте механізм його функціонування.

44. Охарактеризуйте види та форми державного кредиту. Що є забезпеченням державного кредиту?

45. Розкрийте зміст поняття державний борг. Охарактеризуйте його складові. Якими правовими нормами регулюється величина державного боргу України? Які показники оцінки державного боргу Ви знаєте?

46. Охарактеризуйте особливості надання гарантій за державними та місцевими запозиченнями. Назвіть основні економічні наслідки державного боргу.

47. Охарактеризуйте сучасну діяльність Міністерства фінансів у сфері боргової політики. Розкрийте сутність ризиків публічних фінансів та бюджетних ризиків.

48. Дайте визначення та проаналізуйте ризики формування публічних фінансів. Як визначається податковий ризик? В чому полягають завдання щодо зменшення ризиків публічних фінансів?

49. Поясніть в чому полягає платоспроможність держави. Дайте визначення поняттю «транспарентність». Назвіть інструменти мінімізації ризиків для публічних фінансів. Поясніть концептуальні засади забезпечення бюджетної транспарентності.

50. Розкрийте сутність ключових принципів транспарентності бюджетної інформації. Які види бюджетних звітів рекомендує МВФ та ОЕСР?

51. Назвіть об'єкт та перелічіть суб'єкти управління публічними фінансами.

52. Назвіть основні форми та методи фінансового впливу. Перелічіть основні принципи, на яких базується управління публічними фінансами.

53. Перелічіть основні функції фінансового апарату. Назвіть основні складові організаційної структури управління фінансовою системою.

54. Перелічіть основні нормативно-правові акти щодо управління публічними фінансами. Назвіть нормативно-правові акти, якими регламентується діяльність органів публічного фінансового контролю.

55. Охарактеризуйте найпоширеніші форми корупції. Визначте систему антикорупційних органів.

56. Розкрийте сутність інформаційного забезпечення процесу управління публічними фінансами. Назвіть особливості інформації в управлінні публічними фінансами.

57. Охарактеризуйте складові системи інформаційного забезпечення. Визначте мету синхронізації інформаційної бази публічних фінансів.

58. Назвіть програми підвищення ефективності та прозорості публічних фінансів і основну їх сутність. Дайте визначення термінам «електронне урядування» та «електронна демократія».

59. Назвіть мету створення сервісу «Дія» та послуги, які доступні в ньому. Назвіть мету створення електронної системи публічних закупівель «Prozzogo». Охарактеризуйте етапи початку роботи постачальника та замовника в системі «Prozzogo».

60. Розкрийте сутність терміну «публічний фінансовий контроль» і поясніть чим він відрізняється від державного.

61. Назвіть об'єкт та предмет публічного фінансового контролю.

62. Охарактеризуйте завдання публічного контролю. Опишіть види публічного контролю. Назвіть органи влади, які входять до системи публічного фінансового контролю.

63. Охарактеризуйте міжнародний рух капіталу. Визначте особливості міжнародних фінансових ресурсів.

64. Охарактеризуйте діяльність існуючих органів міжнародного фінансового нагляду. Охарактеризуйте міжнародну фінансову систему з об'єктивної та суб'єктивної сторони.

## 12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний та періодичний контроль			Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3		
25	25	25	25	100

**Формула розрахунку суми балів за навчальною дисципліною:**

Поточний та періодичний контроль									Підсумковий контроль (іспит)	Сума балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	25	100
6	6	6	6	6	6	6	6	6		
Контрольна робота за змістовним модулем 1 - 7			Контрольна робота за змістовним модулем 2 - 7			Контрольна робота за змістовним модулем 3 - 7				

## Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для іспиту
90-100	<b>A</b>	відмінно
85-89	<b>B</b>	добре
75-84	<b>C</b>	
70-74	<b>D</b>	
60-69	<b>E</b>	задовільно
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## 13. Навчально-методичне забезпечення

Все необхідне навчально-методичне забезпечення міститься в GOOGLE-класі за адресою: <https://classroom.google.com/c/NTkzODQyODg0MDMw> Код курсу – xtucvdt

До складу вказаного вище навчально-методичного забезпечення курсу відносяться:

- Робоча програма навчальної дисципліни;
- Силабус;

-Навчально-методичні матеріали для лекцій, конспекти (тексти, схеми) лекцій;

-Мультимедійні презентації;

-Плани практичних занять;

-Навчальний посібник: Фінанси публічного сектору: українські реалії та світовий досвід: навчальний посібник / Н. Д. Маслій, М. А. Дем'янчук. — Одеса : Астропринт, 2022. - 384 с.

-Методичні вказівки (рекомендації) щодо самостійного вивчення дисципліни;

-Навчально-методичні матеріали для поточного, періодичного і підсумкового контролю.

## **14.Рекомендована література**

### **Основна**

1. Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти :підручник для студ. вищ. навч. закл. Київ: НаУКМА, 2020. 64 с.
2. Гордей О. Д., Биховченко В. П., Ковальчук А. М. Державні цільові фонди :навч. посіб., 2-ге вид., онов. та доп. Ірпінь : УДФСУ, 2020. 350 с.
3. Гурковська К. А., Мороз О. Б., Назар Ю. С., Сукмановська Л. М. Фінансове право України: навч. посіб. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 308 с.
4. Єфименко Т. І. Бюджетна система України: навч. посіб. (тренінг-курс). Київ: ДННУ, 2020. 388 с.
5. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини:навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2020. 304 с.
6. Макурін А. А. Теорія оподаткування : навч. посіб. Дніпро : НТУ «ДП», 2020. 75 с.
7. Маслій Н. Д., Дем'янчук М. А. Фінанси публічного сектору: українські реалії та світовий досвід : навч. посіб. Одеса : Астропринт, 2022. 384 с.
8. Наталенко Н. В. Фінанси та бюджет об'єднаної громади : навч. модуль. Київ:ІКЦ «Легальний статус», 2020. 72 с.

### **Додаткова**

1. Кремень О. І., Кремень В. М. Фінанси: навч. посіб. Київ: ЗНУ, 2020. 447 с.
2. Луніна І. О. Публічні фінанси в макроекономічній політиці зростання: монографія. К.: ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України», 2020. 440 с.
3. Макурін А. А. Теорія оподаткування: навч. посіб. Дніпро: НТУ «ДП», 2020.75 с.
4. Миськів Г. В. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях): навч. посіб. Львів: Растр-7, 2020. 272 с.
5. Письменний В. В. Теоретико-методологічні аспекти формування

- місцевих бюджетів: монографія. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. 468 с.
6. Транспарентність публічних фінансів — протидія корупції: монографія / за заг. редакцією д-ра екон. наук І.О. Школьник і д-ра екон. наук Т. Г. Савченка. Суми: видавництво «Ярославна», 2020. 186 с.
  7. Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. Фінанси: навчальний посібник. Одеса, 2020. 262 с.
  8. Якобчук В., Симоненко Л., Довженко В. Економіка публічного сектору. Київ: Ліра-К, 2021. 496 с.
  9. Дем'янчук М. А. Донецький А. Ю. Вплив діджиталізації на фінансовий сектор України. Теоретичні та практичні дослідження молодих науковців: матеріали міжнар. науково-практичної конф. магістрантів та аспірантів (Харків, 01–04 груд. 2020 р.). Харків, 2020. С. 216–217.
  10. Дем'янчук М. А. Донецький А. Ю. Розвиток фінансового сектору України у сучасних умовах. Сучасні виклики сталого розвитку бізнесу: матеріали міжнар. наук. конф. (Житомир, 5-6 листоп. 2020 р.). Житомир, 2020. С. 244.
  11. Дем'янчук М. А., Журавель О. В., Мельник К. Є. Фінансова система України під впливом Covid-19. Інвестиції: практика та досвід. Київ, 2021. № 10. С. 13–21. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2021.10.13>
  12. Дем'янчук М. А., Колеснікова О. Г. Перспективи розвитку фінансової екосистеми в Україні. Сучасний менеджмент: проблеми та перспективи розвитку: матеріали 5-ої Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конф. (29 травня 2020 р.). Херсон, 2020. С. 45–48.
  13. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д. Домінанти розвитку фінансового сектору України в умовах цифрових трансформацій. Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні: зб. матеріалів міжнар. науково-практичної конф., м. Вінниця, 12 березня 2021 р. Вінниця, 2021. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip2021/paper/view/11831>
  14. Дем'янчук М. А., Маслій Н. Д., Кюркчі В. Ф. Формування державного бюджету України з урахуванням досвіду соціально-економічного розвитку провідних країн. Синергетичні драйвери розвитку обліку, податкового аудиту та бізнес-аналітики: збірник тез за матеріалами міжнар. науково-практичної інтернет-конф., м. Ірпінь, 14-15 квітня 2021 р. Ірпінь, 2021. С. 478–481.
  15. Дем'янчук М. А., Мельник К. Є. Оверсайт платіжно-розрахункових систем в Україні. Обліково-аналітичні й статистичні методи та моделі в оподаткуванні, бізнесі, економіці: матеріали XVI всеукр. науково-практичної інтернет-конф. (Ірпінь, 30 листоп. – 4 груд. 2020 р.). Ірпінь, 2020. С. 99–101.
  16. Дем'янчук М. А., Трапезніков А. О. Цифрові технології у розвитку економічних систем. Розвиток фінансово-кредитних систем: виклики сьогодення: матеріали Всеукр. науково-практичної інтернет-конф., Ч.

## 15. Електронні інформаційні ресурси

1. Аудиторська палата України. URL: <http://www.apu.com.ua>.
2. Верховна Рада України. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
3. Державна аудиторська служба України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>.
4. Державна казначейська служба України. URL: [www.treasury.gov.ua](http://www.treasury.gov.ua)
5. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
6. Державна служба фінансового моніторингу України. URL: <http://www.sdfm.gov.ua/index.php?lang=uk>.
7. Державна фіскальна служба України. URL: <http://sfs.gov.ua>.
8. Державний центр зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
9. Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>.
10. Міністерство з питань стратегічних галузей промисловості України: Державна інноваційна фінансово-кредитна установа. URL: <https://sfii.gov.ua/>
11. Міністерство закордонних справ України. URL: <http://www.mfa.gov.ua>.
12. Міністерство соціальної політики України. URL: <http://www.mlsp.gov.ua>.
13. Міністерство фінансів України. Open budget. URL: <https://openbudget.gov.ua/>
14. Міністерство фінансів України. Spending: єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new/disposers>
15. Міністерство фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
16. Міністерство фінансів України. Фонд боротьби з гострою респіраторною хворобою COVID-19, спричиненою коронавірусом SARS-CoV-2, та її наслідками. URL: [https://www.mof.gov.ua/uk/data\\_and\\_analytics-433](https://www.mof.gov.ua/uk/data_and_analytics-433)
17. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
18. Національний банк України. URL: Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua>.
19. Офіційний сайт Президента України. URL: [www.president.gov.ua](http://www.president.gov.ua)
20. Пенсійний фонд України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
21. Про портал «Децентралізація». URL: <https://decentralization.gov.ua/>
22. Рахункова палата України. URL: <http://www.acrada.gov.ua/control/main/uk/index>.
23. Сервіс Дія. URL: <https://diia.gov.ua/>
24. Урядовий портал. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
25. Фонд соціального захисту інвалідів. URL: <https://www.ispf.gov.ua/>
26. Фонд соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/index>



27. Nordic Environment Finance Corporation. URL: <https://www.nefco.int/>
28. The European Bank for Reconstruction and Development. URL: <https://www.ebrd.com/home>
29. The European Investment Bank. URL: <https://www.eib.org/en/>
30. The International Bank for Reconstruction and Development. URL: <https://www.worldbank.org/en/who-we-are/ibrd>
31. The International Centre for Settlement of Investment Disputes. URL: <https://icsid.worldbank.org/>
32. The International Development Association. URL: <https://ida.worldbank.org>
33. The International Financial Corporation. URL: <https://www.ifc.org/>
34. The Multilateral Investment Guarantee Agency. URL: <https://www.miga.org/>
35. The World Bank. URL: <https://www.worldbank.org/>